

Propozycja zmian legislacyjnych, przywracających okresowe badania lekarskie i psychologiczne dla myśliwych

Ustawa z dnia 30 września 2024 roku o zmianie ustawy o broni i amunicji*

Art. 1. W ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz.U z 2022 r., poz. 2516 t.j) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 15 w ust. 4 wyrazy „art. 10 ust. 2 pkt 1 i 2” zastępuje się wyrazami „art. 10 ust. 2 pkt 1–3”.”;
- 2) art. 15 h ust. 1-4 otrzymują brzmienie:

Art. 15h. 1. Od orzeczenia lekarskiego lub psychologicznego przysługuje odwołanie wnoszone na piśmie.

2. Odwołanie przysługuje osobie ubiegającej się oraz komendantowi wojewódzkiemu Policji właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby.

3. Odwołanie wraz z jego uzasadnieniem wnosi się w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia, za pośrednictwem lekarza lub psychologa, który wydał orzeczenie, do jednego z podmiotów odwoławczych, którymi są:

- 1) wojewódzkie ośrodki medycyny pracy, a w przypadku gdy odwołanie dotyczy orzeczenia lekarskiego wydanego w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy – instytuty badawcze w dziedzinie medycyny pracy;
- 2) jednostki służby medycyny pracy podmiotów leczniczych utworzonych i wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;
- 3) podmioty lecznicze utworzone i wyznaczone przez Ministra Obrony Narodowej.
4. Lekarz lub psycholog, za pośrednictwem którego jest wnoszone odwołanie, przekazuje je wraz z dokumentacją badań do podmiotu odwoławczego w terminie 7 dni od dnia otrzymania odwołania.

Art. 2. 1. Osoba posiadająca pozwolenie na broń wydane w celach łowieckich, która przedstawiła właściwemu organowi Policji orzeczenia lekarskie i psychologiczne o których mowa w art. 15 ust. 3 zmienianej ustawy w terminie wcześniejszym niż 1 stycznia 2020 roku, przedstawi właściwemu organowi Policji do dnia 1 stycznia 2025 roku odpowiednie orzeczenia lekarskie i psychologiczne, wystawione nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem tego terminu.

2. Bieg terminu 5 lat o którym mowa w art. 15 ust. 4 ustawy zmienianej dla osób, posiadających pozwolenie na broń wydane w celach łowieckich, które przedstawiły właściwemu organowi Policji odpowiednie orzeczenia lekarskie i psychologiczne w terminie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2024 roku, zaczyna się od daty wydania tych orzeczeń.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie dnia 1 stycznia 2025 roku.

*Daty zaproponowane w projekcie są datami orientacyjnymi

Uzasadnienie

1. Potrzeba i cel wydania ustawy

Ustawa o broni i amunicji nakłada obowiązek wykonywania okresowych badań lekarskich i psychologicznych (dalej: badania okresowe) na użytkowników broni palnej, używających jej w celach ochrony osobistej oraz ochrony osób i mienia; wspomniane grupy użytkowników muszą przechodzić takie badania co 5 lat. Badaniom okresowym są również poddawani na podstawie odrębnych przepisów funkcjonariusze Policji, Straży Granicznej, żołnierze zawodowych Sił Zbrojnych RP i funkcjonariusze innych państwowych formacji uzbrojonych. Z obowiązku okresowej oceny stanu zdrowia zwolnione zostały jedynie osoby, które używają broni palnej do celów sportowych, szkoleniowych, kolekcjonerskich, pamiątkowych oraz rekonstrukcji historycznych, a od 2023 r. także łowieckich.

W 2018 roku Sejm RP dodał do katalogu grup zobowiązanych do poddawania się badaniom okresowym, o których mowa w ustawie o broni i amunicji, także myśliwych, użytkujących broń "do celów łowieckich" (Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo łowieckie oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2018 poz. 651). Zmiana ta wynikała z oczywistej konieczności uzupełnienia katalogu o osoby używające broni do celów łowieckich, ze względu na posługiwanie się nią w przestrzeni publicznej przez tysiące osób, co wielokrotnie prowadziło do tragicznych wypadków śmiertelnych, postrzeżeń i zranień. Zaznaczyć należy, że myśliwi polują nie tylko na terenach zielonych, użytkowanych rekreacyjnie przez innych obywateli, ale też w pobliżu zabudowań mieszkalnych, stanowiąc realne zagrożenie dla osób postronnych, a zatem dla samego bezpieczeństwa publicznego. W

miejscach, w których wykonywane są polowania, bardzo często przebywają rodziny z dziećmi, biegacze, grzybiarze, przyrodnicy, naukowcy, fotografowie, rolnicy etc.

Obowiązek wykonywania badań okresowych przez myśliwych został jednak zniesiony w 2023 roku ustawą z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych (Dz.U. 2023 poz. 803, art. 10 pkt. 30 - dalej: ustawa deregulacyjna), wskutek nacisków środowiska myśliwych, które od 2018 roku próbowało zlikwidować badania okresowe tej grupy użytkowników broni.

Ustawa deregulacyjna zmieniła również tryb składania odwołań od orzeczeń lekarskich i psychologicznych. Do 2023 roku osoba ubiegająca się o pozwolenie na broń albo wykonująca badania okresowe lekarskie i psychologiczne mogła odwołać się od uzyskanego orzeczenia lekarskiego lub psychologicznego do jednego z trzech podmiotów odwoławczych:

- właściwego wojewódzkiego ośrodka medycyny pracy (a w przypadku, gdy odwołanie dotyczy orzeczenia lekarskiego wydanego w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy – instytutów badawczych w dziedzinie medycyny pracy),
- jednostek służby medycyny pracy podmiotów leczniczych utworzonych i wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz
- podmiotów leczniczych utworzonych i wyznaczonych przez Ministra Obrony Narodowej.

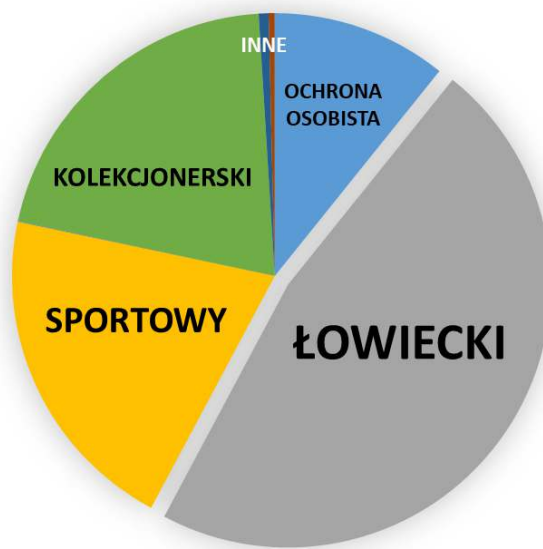
Po zmianie w 2023 roku odwołanie może być wniesione do **dowolnego, wybranego przez odwołującego się**, lekarza upoważnionego albo psychologa upoważnionego. Orzeczenie wydane przez takiego wybranego lekarza lub psychologa ma charakter ostateczny.

Obecne brzmienie przepisu stwarza warunki sprzyjające korupcji i ogranicza możliwości dogłębnego zbadania stanu zdrowia osoby odwołującej się. Wyżej wymienione instytucje publiczne, które w poprzednim stanie prawnym rozpatrywały odwołania od wydanych orzeczeń mają odpowiednie zaplecze specjalistyczne do przeprowadzenia niezbędnych badań dodatkowych i, w razie potrzeby, szerokich konsultacji. Wybrany przez odwołującego się lekarz czy psycholog, mimo, iż jest osobą upoważnioną, może zostać poddany naciskom, może być też z różnych powodów nieobiektywny - będąc np. członkiem organizacji zrzeszającej osoby używające broni.

Ze względu na powyższe zasadne jest przywrócenie trybu odwoławczego, który obowiązywał przed wejściem w życie ustawy deregulacyjnej.

Myśliwi są największą grupą cywilnych użytkowników broni w Polsce. Obecnie wydanych jest ponad 134 tys. pozwoleń na broń do celów łowieckich, na które zarejestrowanych jest blisko 360 tys. sztuk broni. Na jedno pozwolenie myśliwskie statystycznie przypada 2,7 sztuk broni.

Liczba wydanych pozwoleń na broń wg. celów użytkowania

Źródło: Statystyka Policji do 2022 r.

<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/bron/186394.bron-pozvolenia.html>

Co roku w wyniku postrzeleń z broni myśliwskiej ginie kilka osób, a od kilkunastu do nawet kilkudziesięciu zostaje rannych, doznając trwałego uszczerbku na zdrowiu lub okaleczeń. W skali ostatniej dekady to kilkadziesiąt zabitych i kilkuset rannych ludzi.

Najczęstszą przyczyną tych wypadków jest strzelanie do nierozpoznanego celu oraz inne rażące błędy i zaniedbania myśliwych, takie jak brak ostrożności i umiejętności obchodzenia się z bronią, nieznajomość lub naruszanie podstawowych zasad regulaminu.

Jednocześnie średnia wieku myśliwych przekracza 52 lata, co oznacza, że wielu z nich poluje od lat nie przechodząc żadnych badań lekarskich, ponieważ przed rokiem 2018 musieli oni przejść badania lekarskie i psychologiczne jednorazowo, tylko w trakcie ubiegania się o pozwolenie na broń. Zgodnie ze stanowiskiem Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny pracy z 2018 roku „Badania powinny być przeprowadzane okresowo ponieważ pogorszenie stanu zdrowia mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo posługiwania się bronią wynika z procesów starzenia.” Te fakty jednoznacznie przemawiają za koniecznością przywrócenia obowiązkowych okresowych badań myśliwych.

Warto w tym miejscu przytoczyć kilka najbardziej tragicznych przypadków omyłkowych postrzeleń z ostatnich lat:

- w listopadzie 2023 roku na poligonie wojskowym w Szczecinie został zastrzelony przez myśliwych żołnierz - został pomyłony z dzikiem i trafiony pociskiem myśliwskim w szyję. Mimo reanimacji zginął na miejscu;
- W sierpniu 2022 roku śmiertelnie postrzelono w głowę 64-latkę z Zamościa podczas polowania w gminie Gorzków (woj. lubelskie);

- w listopadzie 2021 roku podczas polowania zbiorowego na lisy w okolicach Rokitna (pow. bielski) myśliwy przypadkowo postrzelił swojego kolegę, oddając strzał w głowę. Ranny zmarł po dwóch dniach;
- 1 listopada 2020 r. myśliwy śmiertelnie postrzelił 16-letniego chłopca, zbierającego jabłka w sadzie i wraz z kolegą uciekł z miejsca wypadku. Sprawca twierdził, że pomylił chłopca z dzikiem;
- w czerwcu 2019 roku w gminie Gidle (woj. łódzkie) myśliwy polujący z ambony na dziki oddał strzał do nierozpoznanego celu - raniąc śmiertelnie 61-letniego mężczyznę, który pomimo reanimacji zmarł na miejscu.

Myśliwi przypadkowo zabijają również zwierzęta gospodarskie oraz zwierzęta objęte ochroną gatunkową:

- w listopadzie 2023 roku w okolicach Olchowca w Beskidzie Niskim odbywało się zbiorowe polowanie, podczas którego przypadkowo został zastrzelony wilk;
- w październiku 2022 na terenie Centrum Szkolenia Bojowego Drawsko w woj. zachodniopomorskim myśliwy zabił dwie samice żubra - jedna była przywódczynią stada, druga matką prowadzącą ciele. Myśliwy sądził, że mierzy do dzika;
- w październiku 2022 nieopodal Pomierzyna w powiecie drawskim myśliwy zabił łoszę i łoszaka, twierdził później, że pomylił je z jeleniami;
- W listopadzie 2019 roku w miejscowości Dąbrówno (woj. pomorskie, gmina Potęgowo) myśliwy zastrzelił żubra, Pyrka, który był atrakcją łęborskich lasów. Podczas śledztwa twierdził, że pomylił go z dzikiem.

Przypadki podobne do opisanych powyżej są bardzo liczne.

2. Prawny obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa publicznego

Potrzeba wykonywania badań lekarskich przez osoby używające broni palnej w przestrzeni publicznej wynika nie tylko z przesłanek racjonalnych, opisanych wyżej, ale wprost z przepisów prawa, począwszy od Konstytucji RP, która stanowi:

Art. 5. "Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju."

Jest ona również niezwykle istotna z punktu widzenia ochrony zwierząt i środowiska - utrata pozwolenia na broń przez osoby o ograniczonej wydolności psychofizycznej zmniejszy liczbę tzw. postrzałów, czyli zwierząt ranionych a nie odnalezionych. Zmniejszy ona również liczbę przypadkowych postrzałów zwierząt należących do gatunków chronionych, które to przypadki w ostatnich latach są coraz częściej dokumentowane i zgłaszane organom ścigania.

3. Przepisy przejściowe

Ponieważ nowelizacja ustawy z 2018 r. nie przewidywała przepisów przejściowych, określających termin złożenia na Policji aktualnych badań okresowych, Ministerstwo Środowiska wydało interpretację, zgodnie z którą myśliwi mieli 5 kolejnych lat na wykonanie badań lekarskich - ostateczny termin ich wykonania zgodnie z tą interpretacją upłynął dnia 1 kwietnia 2023 r. Obowiązek wykonywania badań okresowych został zaś zniesiony z dniem 28 lipca 2023 roku ww. ustawą deregulacyjną.

Nie wiadomo, ilu myśliwych w okresie obowiązywania przepisu w latach 2018-2023 wykonało badania okresowe i złożyło wymagane prawem orzeczenia lekarskie i psychologiczne właściwym organom Policji. Nie wiadomo, ilu z nich z powodu nieprzedłożenia wymaganych badań straciło broń a ilu nielegalnie posługiwało się bronią w okresie od 1 kwietnia 2023 do 27 lipca 2023 roku.

Z tego powodu istnieje potrzeba wprowadzenia przepisów przejściowych, które umożliwią osobom, które nie będą posiadały w dniu wejścia w życie ustawy aktualnych badań, wykonanie takich badań i przedłożenie je właściwym organom Policji w konkretnym terminie, określonym przez ustawę.

4. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Obowiązujący stan prawny wyłączył myśliwych spod reżimu wykonywania okresowych badań lekarskich, od których uzależniono możliwość posiadania pozwolenia na broń przez inne grupy osób użytkujących broń w przestrzeni publicznej. Jest to sytuacja nieracjonalna i niebezpieczna, co wskazano powyżej.

5. Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Przed wszystkim projekt ma na celu przywrócenie stanu prawnego sprzed 2023 roku. Projektodawcy poprzez zmianę brzmienia art. 15 ust. 4 ustawy o broni i amunicji chcą objąć obowiązkiem okresowych badań także osoby trudniące się łowiectwem. Przywracają również tryb odwoławczy od orzeczeń lekarskich i psychologicznych, który obowiązywał przed 2023 rokiem. Dodatkowo wprowadzenie przepisów przejściowych ma na celu umożliwienie osobom używającym broni do celów łowieckich zrealizowanie tego obowiązku, zakładając, iż nie wykonali takich badań w okresie od 2018 do 2023 roku.

6. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projekt nie przewiduje skutków gospodarczych. Ustawa niesie ze sobą skutki społeczne, finansowe oraz prawne:

- uzależnienie posiadania pozwolenia na broń wykorzystywaną w celach łowieckich od posiadania aktualnych badań lekarskich i psychologicznych

- zwiększenie bezpieczeństwa podczas polowań i zmniejszenie częstości przypadkowych postrzeleń ludzi, zwierząt gospodarskich i domowych
- utrata pozwolenia na broń przez osoby z ograniczoną sprawnością psychofizyczną zmniejszy liczbę tzw. postrzałków, czyli zwierząt ranionych a nie odnalezionych, co poprawi standard ochrony humanitarnej zwierząt dzikich oraz zmniejszy częstość omyłkowych postrzałów zwierząt należących do gatunków chronionych, co z kolei zapewni lepszy standard ochrony przyrody
- zwiększenie świadomości zdrowotnej wśród osób trudniących się łowiectwem
- zwiększenie transparentności postępowania odwoławczego od orzeczeń lekarskich i psychologicznych
- obciążenie kosztami badań osoby posiadające pozwolenie na broń

7. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Projekt nie zawiera upoważnienia do wydawania aktów prawnych.

8. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

Projektowany przepis nie jest objęty prawem Unii Europejskiej. Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w celu przeprowadzenia uzgodnień lub konsultacji.

9. Konsultacje społeczne

Projekt ustawy odpowiada postulatom społecznym oraz organizacji pozarządowych.